

Brede school De Kolk Hansweert

Het dorpje Hansweert ligt aan de Westerschelde en werd doorsneden door het Kanaal door Zuid-Beveland. Voor een nieuw breed kanaal met nieuwe sluizen werd het oostelijk deel van het dorp gesloopt en verdween de bedrijvigheid. Er wonen nu relatief veel sociaal zwakke gezinnen. Brede School De Kolk moest een nieuwe impuls geven aan het dorp. De Kolk combineert twee scholen met een peuterspeelzaal, kinderopvang en een bibliotheek. In een tweede fase zijn een fysiotherapiepraktijk en een consultatiebureau toegevoegd. Zo kreeg het dorp een tweede centrum, naast het 'echte' centrum met het dorps huis, de supermarkt en de RABO-bank.

De opdrachtgever en de opgave

Hansweert is een katholieke enclave in het overwegend steil protestantse Zeeland. In 1975 besloten de katholieke en de openbare school samen te werken aan een nieuw gezamenlijk gebouw in het westelijk deel van het dorp. Beide scholen waren relatief klein (150 en 100 leerlingen) en door samen te gaan op één locatie kon in ieder geval een behoorlijke gymzaal worden gerealiseerd. Het gebouw kwam er, maar van samenwerking tussen de scholen kwam in de praktijk weinig terecht. Een vouw wand tussen de scholen bleef altijd gesloten. In de jaren negentig ontstonden de eerste plannen voor uitbreiding van de school, met name met ruimtes voor de kleutergroepen. De eerste brede scholen in Groningen waren toen net gerealiseerd en een dergelijke opzet werd ook hier bijzonder geschikt gedacht. De gemeente nam het initiatief, met name omdat de plaatselijke bibliotheek met opheffing werd bedreigd. De bestaande gymzaal is in het complex opgenomen. Misschien was het beter geweest om geheel opnieuw te starten met een nieuw complex, waarin dan ook het nieuwe dorps huis een plek had kunnen krijgen. Maar de bestaande schoolgebouwen waren nog niet afgeschreven. De gemeente Reimerswaal is de initiatiefnemer van het project, maar ook beide schoolhoofden, die zeer actief waren in de lokale politiek, hebben vanaf het begin meegedacht.

De architectenselectie en de architect

De gemeente heeft de architect gekozen, de Architecten Alliantie de Putter van Bebbber Minnen uit Goes. Voormalig gemeenteambtenaar Alex Brunke: 'Het is van groot belang bij een dergelijk project zo snel mogelijk een architect te kiezen. Hij is de aangewezen persoon om drempels weg te

nemen bij de verschillende toekomstige gebruikers. Hij vormt een buffer tussen de gemeente, die voor de financiën moet zorgen, en de gebruikers, die hun wensen moeten formuleren. Een brede school is een goed concept om de leefbaarheid in kleine kernen te verhogen. De samenbundeling van onderwijs en kinderopvang met culturele, sociale en medische functies geeft de dorpen een nieuwe impuls.'

Uitwerking van de opgave

Architect Levien de Putter bedacht een concept om de verschillende onderdelen van het complex te koppelen. Een royale openbare gang dwars over het terrein verbindt de verschillende onderdelen, geeft het complex een duidelijke hoofdstructuur en biedt aanknopingspunten voor latere uitbreidingen. De nieuwe functies die direct aan de gang liggen hebben het meeste voordeel van de nieuwe opzet. Ze hebben een duidelijke entree aan de gang en kunnen profiteren van elkaars nabijheid. Ook het gymnastieklokaal heeft een betere entree gekregen. De twee bestaande scholen hebben hun eigen entree en speelplaats gehouden, maar zijn via een dwarsverbinding met de hoofdgang verbonden. Er is een patio toegevoegd waar de verschillende gebruikers elkaar kunnen ontmoeten. De samenwerking tussen de twee scholen blijft een lastige kwestie. De overkoepelende organisatie voor katholiek onderwijs wil graag een katholieke basisschool in dit deel van Zeeland behouden, terwijl ook de openbare school hecht aan de eigen identiteit. Er blijft een zekere territoriumdrift aanwezig. Architect De Putter had graag meer gewild: 'Helaas is de scholenbouw financieel volledig uitgeknepen. Het minimum dat je als architect aanvaardbaar vindt, is het maximaal haalbare. Dan heb je nog te

maken met elkaar tegenwerkende regelgeving en absurde brandweereisen. In het gebouw zijn vluchtroutes uitgezet met groene lampjes, terwijl je overal deuren naar buiten hebt en ook zo uit het raam kan klimmen. Maar de verbindingsgang werkt goed, het internetcafé bij de bibliotheek wordt gebruikt, de peuterspeelzaal en de kinderopvang werken goed samen en de gymzaal is altijd bezet. Het is jammer dat de patio er zo bijstaat, maar deze dient ook voor de lichtinval. Ik denk dat ik niet brutaal genoeg ben geweest naar de politiek, want ik was blij met de opdracht. Ik had me veel meer met het programma moeten bemoeien.'

Het gebruik

Addy Stuck van de katholieke basisschool verwoordt de bekende klachten over architecten en hun ideeën: 'Het is een prachtig gebouw, maar wij hebben geen enkele inspraak gehad in het concept. Het gaat allemaal om het financiële plaatje. Er zijn 150 kinderen en dat aantal is gekoppeld aan een aantal vierkante meters. Een groot deel van die vierkante meters is opgeslokt door de centrale verbindingsgang, die de architect 'de slagader van het dorp' noemt. De gedachte is prachtig, maar daar waren veel vierkante meters voor nodig. Noodgedwongen gebruiken we de verbindingsgang met onze school nu als opslag. Ook op praktisch gebied hebben wij kritiek. Het prachtige ronde kantoor van de kleuterspeelzaal steekt zodanig uit in de gang dat het invalidentoilet er tegenover maar van één kant open kan. De patio met een lange tafel om samen nader tot elkaar te komen is

een prachtige gedachte, maar niemand gebruikt hem en het staat er vol onkruid.'

Sinds kort is een coördinator aangesteld, die de verschillende gebruikers met elkaar in gesprek brengt en de bredeschool-gedachte uitdraagt. Het gebruik is nog steeds in ontwikkeling. De Kolk is primair bedoeld voor de jeugd van 0 tot 18 jaar, maar door de naschoolse activiteiten en sociaal-culturele functies wordt het meer en meer een centrum voor alle bewoners van Hansweert. Misschien is in de toekomst nog samenwerking met de naastgelegen ouderenhuisvesting mogelijk, of kan nieuwbouw met zorgfuncties voor ouderen een extra dimensie betekenen.

Het resultaat

Er is kritiek: zo zijn gebruikers en architect het erover eens, dat de patio minder geslaagd is. Maar al met al zijn gebruikers heel blij met het nieuwe gebouw. Zij beseffen dat de architect niet verantwoordelijk is voor de lage budgetten voor scholenbouw. Ook zien zij dat het continu veranderende beleid een complicatie is. Stuck: "Op het moment dat je klaar bent, kun je weer opnieuw beginnen omdat er in de Tweede Kamer plotseling een motie over kinderopvang wordt aangenomen."

In breder verband was het misschien beter geweest alle centrumfuncties te combineren zodat deze elkaar versterken. De brede school is echter in feite een uitbreiding van twee bestaande scholen. De locatie was dus een vaststaand gegeven. En de politiek had al de keuze gemaakt voor een nieuw dorps huis, op een andere plek. (PG)

Brede school De Kolk Hansweert	
Gemeente	Reimerswaal
Locatie	Eendracht 1, Hansweert
Opdrachtgever	gemeente Reimerswaal
Ontwerp	Architecten Alliantie de Putter van Bebber Minnen, Goes
Programma	2 basisscholen, bibliotheek, kinderopvang en peuterspeelplaats
BVO	2.450 m ²
Start bouw	zomer 2002
Oplevering	zomer 2003
Bouwsom	€ 2.500.000

